MALTA

QORTI CIVILI
PRIM' AWLA

ONOR. IMHALLEF
GIANNINO CARUANA DEMAJO

Seduta ta' l-10 ta' April, 2003

Citazzjoni Numru. 2733/1999/1

Edward u Anna konju[i Cachia
versus
Touring Mediterraneo Limited

Din il-kaw\a hija dwar responsabbiltà ta' a[enzija ta' l-ivvja[[ar.
I`-`itazzjoni tg]id illi l-atturi xtraw ming]and is-so`jetà konvenuta u ]allsu g]al *cruise* fil-Karibew bil-prezz ta' elf u sitt mitt lira (Lm1,600). Is-so`jetà konvenuta, i\da, naqset mid-dmir tag]ha li tara illi d-dokumenti u visi kollha me]tie[a g]al dan il-*cruise* kienu kif kellhom ikunu, u dan g]alkemm rat il-visi ta' l-atturi u ikkonfermat li kienu tajbin: naqset g]ax ma g]arrfitx lill-attur Edward Mario Cachia illi kellu biss *single entry visa* u min]abba f'hekk ma setax isiefer biex imur fuq il-*cruise* li kien xtara ming]and is-so`jetà konvenuta.
Min]abba f'dan in-nuqqas, meta l-atturi waslu biex jitilg]u fuq il-bastiment *Enchantment of the Seas* f'Miami, fil-

Florida, l-attur ma t]alliex jitla'. L-atturi g]alhekk ma setg]ux jitilg]u fuq il-bastiment u kellhom ji[u lura Malta.
Min]abba f'hekk l-atturi ma]adux il-prodott u s-servizzi li kienu]allsu g]alihom, u sofrew ukoll danni g]ax kellhom jag]mlu aktar spejje\ min]abba fin-nuqqas tas-so`jetà konvenuta.
Billi g]alxejn kemm-il darba sej]u lis-so`jetà konvenuta biex trodd il-prezz li]allsu u tag]mel tajjeb g]ad-danni, l-atturi fet]u din il-kaw\a u qeg]din jitolbu illi din il-qorti:
1. tg]id illi s-so`jetà konvenuta naqset milli tag]ti lill-atturi s-servizz li]allsu g]alih, u illi min]abba f'dan in-nuqqas l-atturi [arrbu danni;
2. tillikwida d-danni li [arrbu l-atturi, ukoll b]ala kumpens talli sfrattatilhom il-vakanza, barra mir-radd tal-prezz; u
3. tikkundanna lis-so`jetà konvenuta t]allas l-ammont hekk likwidat, flimkien ma' l-ispejje\ tal-kaw\a.
Is-so`jetà konvenuta ressqet dawn l-e``ezzjonijiet:
1. it-talbiet ta' l-atturi g]andhom ji[u mi`]uda bl-ispejje\ g]ax is-so`jetà konvenuta ma g]andha ebda dmir li tara illi l-atturi kellhom il-visi me]tie[a biex imorru l-Amerika; u
2. kienet responsabbiltà ta' l-atturi we]edhom, meta g]amlu talba fl-ambaxxata g]all-visi, li jaraw li kellhom id-dokumenti u l-visi me]tie[a biex imorru Miami biex jimbarkaw fuq il-*cruise*.
Il-fatti li wasslu g]al din il-kaw\a [raw hekk:
L-atturi t]ajru jmorru *cruise* fil-Karibew, u g]amlu l-prenotazzjonijiet u xtraw il-biljetti ming]and is-so`jetà konvenuta, li g]andha negozju ta' a[enzija tal-vja[[i. Il-pjan kien li jmorru minn Malta lejn Frankfurt u minn Frankfurt g]al Miami. F'Miami kellhom jimbarkaw fuq bastiment li, wara li jag]mel *cruise* fil-Karibew, kellu jmur lura Miami, biex minn hemm imbag]ad l-atturi jer[g]u jaqbdu l-ajruplan g]al Frankfurt u lura lejn Malta.
Peress illi, biex jid]lu fl-Istati Uniti, l-atturi kienu je]tie[u visa, l-attur g]amel talba g]al visa fl-ambaxxata. Il-visi ta' l-attri`i u ta' bin l-atturi n]ar[u g]al "*multiple entries*"[1], i\da dik ta' l-attur in]ar[et g]al "*single entry*"[2] biss. Ir-ra[uni kienet illi kontra l-attur kienu g]addejjin xi pro`eduri kriminali fil-qorti f'Malta.

---

1 *Foll.* 7 *et seq.*

2 *Fol.* 7.

L-attur ig]id illi kien wera l-passaport tieg]u bil-visa lil rappre\entant tas-so`jetà konvenuta u staqsieh biex jara kienx kollox sew[3], i\da r-rappre\entant tas-so`jetà konvenuta ji`]ad dan[4].

{ara illi meta l-atturi u binhom waslu Miami u [ew biex jimbarkaw fuq il-bastiment lill-attur ma]allewhx jitla' g]ax, billi kellu visa biex jid]ol darba biss fl-Istati Uniti, ma kienx ikun jista' jid]ol darba' o]ra meta l-bastiment imur lura Miami fi tmiem il-*cruise*. L-attri`i u binhom ma kinux sejrin imorru we]edhom, u g]alhekk l-atturi tilfu l-*cruise*; kellhom jibqg]u Miami u kellhom jonfqu l-flus g]al lukanda u biex jibdlu l-biljetti ta' l-ajru lura lejn Malta.

Il-kwistjoni issa hi min ja]ti g]al dawn il-[rajjiet, jew, a]jar, min kellu r-responsabbiltà li jara li l-atturi kellhom id-dokumenti kollha me]tie[a biex setg]u jag]mlu l-vja[[li kienu ippjanaw flimkien mas-so`jetà konvenuta.

Is-so`jetà konvenuta tg]id illi hi ma g]andha ebda responsabbiltà dwar visi u dokumenti o]ra; qieg]da tistrie] fuq patt ta' e\oneru fuq il-*brochure* tal-*cruises* illi jg]id hekk:

All travel documents such as passports, visas, proof of citizenship, etc., that are required for embarkation and disembarkation at the various ports of call are the responsibility of the passenger. Please check with your travel agent, government agencies, embassies or consulates to determine documentary requirements.

Passengers will not be allowed to board the vessel without proper documentation, and no refund of cruise fare will be given to any passenger failing to bring such documentation.[5]

Dan il-patt, i\da, jirregola r-relazzjoni bejn il-passi[[ier u l-bastiment. L-atturi ma humiex qeg]din ifittxu lill-bastiment i\da lis-so`jetà konvenuta *proprio*. Il-patt ma jolqotx ir-relazzjoni bejn l-atturi u s-so`jetà konvenuta, u g]alhekk is-so`jetà konvenuta ma tistax tistrie] fuqu. Anzi, meta s-so`jetà konvenuta qieg]da tag]ti lill-atturi *brochure* li j]e[[i[hom biex jistaqsu lill-a[ent tal-vja[[i dwar id-dokumenti me]tie[a ("*Please check with your travel agent… … … to*

3 Ara l-*affidavit* ta' l-attur ma]luf fl-14 ta' {unju 2001, *fol.* 29; ara wkoll ix-xhieda ta' l-attur waqt is-seduta tat-2 ta' Novembru 2001, *foll.* 45 *et seqq.*

4 Ara l-*affidavit* ta' Alexander Eminyan ma]luf fit-22 ta' Frar 2002, *foll.* 71 *et seq.*

5 *Fol.* 57, pa[na 79 tal-*brochure*.

determine documentary requirements”) qieg]da tippre\enta lilha nfisha b]ala persuna li tista’ tag]tihom dak it-tag]rif u li jistg]u joqog]du fuqu.

Alexander Eminyan, direttur tas-so`jetà konvenuta, xehed illi kien jaf illi kienu g]addejjin pro`eduri kriminali kontra l-attur u g]alhekk deherlu li kien importanti li jfakkar lill-attur b’mod partikolari dwar il-]tie[a g]al visa, g]ax deherlu illi l-fatt li kienu g]addejjin dawk il-pro`eduri seta’ kellu relevanza g]all-]ru[ tal-visa[6]. G]alhekk il-qorti x’aktarx temmen lill-attur meta dan qal illi wera l-passaport tieg]u bil-visa fih lil Eminyan biex jaralu kienx kollox sew, u Eminyan, b]ala rappre\entant tas-so`jetà konvenuta, li kienet organizzat il-vja[[u kienet taf, jew kien imissha tkun taf, x’kien me]tie[, kien imissu g]arraf lill-attur illi bil-visa li kellu ma setax imur g]al dak il-vja[[.

Il-qorti g]alhekk taqbel ma’ l-atturi illi s-so`jetà konvenuta naqset meta ma qaltilhomx illi ma kellhomx id-dokumenti kollha me]tie[a, u g]andha tag]mel tajjeb g]al dan in-nuqqas.

G]all-g]anijiet tal-likwidazzjoni tad-danni, il-qorti b’dikriet tat-2 ta’ Novembru 2001[7] ordnat lill-atturi jesebixxu prospett b’notifika lis-so`jetà konvenuta li jkollha xahrejn min-notifika biex tag]mel l-osservazzjonijiet dwaru. Il-prospett kien ippre\entat fit-3 ta’ Di`embru 2001 u notifikat fis-6 ta’ Di`embru 2001[8]. Is-so`jetà konvenuta ma g]amlet ebda osservazzjoni dwaru u g]alhekk il-qorti tifhem li ma g]andha ebda kontestazzjoni. Il-qorti g]alhekk sejra toqg]od fuq il-prospett im]ejji mill-atturi li juri li d-danni li [arrbu huma dawn:

• biljetti g]all-*cruise* li ntilfu	Lm 1,600.00	
• spejje\ ta’ *taxi* f’Miami		$ 211.00
• ikel		$ 305.00
• telefonati		$ 25.00
• *rebooking fee* g]at-titjiriet lura		$ 315.00
• lukanda f’Miami		$ 187.14
B’kollox	Lm	$1,043.14

---

6 Ara l-*affidavit* ta’ Alexander Eminyan ma]luf fit-22 ta’ Frar 2002, *fol.* 71, u x-xhieda tieg]u fis-seduta tas-27 ta’ {unju 2002, *foll.* 79 *et seq.*

7 *Foll.* 34 *et seq.*

8 *Fol.* 58.

1,600.00

G]al dawn ir-ra[unijiet il-qorti taqta’ l-kaw\a billi, wara li ti`]ad l-e``ezzjonijiet tas-so`jetà konvenuta, u tg]id illi kien bi ]tija tas-so`jetà konvenuta illi l-atturi ma]adux is-servizz li]allsu g]alih, tillikwida d-danni li [arrbu l-atturi fis-somma ta’ elf u sitt mitt lira (Lm1,600) u elf u tlieta u erbg]in dollaru amerikan u erbatax-il *cent* ($1,043.14), u tikkundanna lis-so`jetà konvenuta t]allas lill-atturi elf u sitt mitt lira (Lm1,600) u daqskemm jiswew bil-kambju tallum elf u tlieta u erbg]in dollaru amerikan u erbatax-il *cent* ($1,043.14), flimkien ma’ l-ispejje\ tal-kaw\a.

--------------------------------TMIEM--------------------------------